

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Vammaisneuvosto	10	11.02.2010		

1393-2010 (450)

Vastaus lausuntopyyntöön toimintasuunnitelmaluonnoksesta vammaispalvelulain toteuttamiseksi

Tiivistelmä: -

Vammais § 10

Vammaisneuvoston sihteeri Rita Salviander 2.2.2010:

Turun sosiaali- ja terveystoimen vammaispalvelutoimisto on pyytänyt vammaisneuvoston lausunnon toimintasuunnitelmaluonnoksesta vammaispalvelulain toteuttamiseksi. Vammaisneuvoston lausunto tulee liitettäväksi peruspalvelulautakuntaan menevään ehdotukseen.

Luonnos toimintasuunnitelmaksi toimitetaan erillisenä jakeluna vammaisneuvoston jäsenille ja varajäsenille.

Ehdotus Vammaisneuvosto päättää lausunnostaan.

Päätös Vammaisneuvosto päätti esittää seuraavan lausunnon:

Lain vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista nojalla subjektiivisia oikeuksia vaikeavammaisille henkilöille ovat kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, palveluasuminen, asunnon muutostyöt, päivätoiminta ja henkilökohtainen apu. Muut vammaisille tarkoitetut palvelut ovat harinnanvaraisia, kunnan määrärahoihin ja toimintasuunnitelmaan sidottuja.

Vammaispalvelulaki säättää, että palvelutarpeen selvittäminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun vammaisen henkilö tai hänen edustajansa on ottanut yhteyttä kunnan sosiaalipalveluista vastaavaan viranomaiseen. Lain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asiaa koskeva hakemus on esitetty. Pitempi käsittelyaika on mahdollinen, mikäli asian selvittäminen sitä erityisesti vaatii.

Vammaisneuvoston tietoon on tullut, että yhteydenotosta palvelutarpeen selvittämiseksi siihen, että asiakkaaseen otettiin yhteyttä, kului huomattavan paljon pidempi aika kuin lain määräämä seitsemän arkipäivää. Vammaisneuvosto toteaa, että lakia tulee ehdottomasti noudattaa.

Vammaispalvelulain nojalla vammaisen henkilön tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi on ilman aiheetonta viivytystä laadittava palvelusuunnitelma siten kuin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetään. Asiakaslain mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on laadittava palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma, jollei kyseessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus tai jollei suunnitelman laatiminen muutoin ole ilmeisen tarpeetonta. Sosiaalihuollon asiakaslain mukainen säännös on ollut voimassa vuodesta 2001 alkaen.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Vammaisneuvosto	10	11.02.2010		

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa todetaan, että palvelusuunnitelmia ei pystytä tekemään vammaispalvelutoimiston nykyisillä resursseilla edes kaikille alle 65-vuotiaille.

Vammaisneuvosto esittää, että palvelutarpeen selvittämisen, viivytyksettömän päätöksenteon ja palvelusuunnitelmien laatimisen edellytykset turvataan riittävin henkilökuntaresurssein.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa on tuotu esille, että subjektiivisista oikeuksista kuljetuspalvelujen, palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun määrärahat eivät ole olleet riittävät vuonna 2009. Palvelun saannin edellytykset täyttävillä hakijoilla on oikeus saada palvelu siitä riippumatta, onko tarkoitukseen varattu riittävästi määrärahoja.

Vammaisneuvosto esittää, että vammaispalveluihin varataan määrärahat todellista tarvetta vastaavasti.

KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalvelujen järjestämisvelvollisuus koskee jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia, joita ovat kuljetuspalvelut asuinkunnassa tai lähikuntiin ulottuvat matkat. Turussa kuljetuspalvelua myönnetään Turun kaupungin alueen lisäksi Kaarinan (Piikkiö), Raision, Liedon ja Ruskon (Vahto) kunnan alueilla. Erityisistä syistä voidaan myöntää tapauskohtaisesti myös muihin Turun alueen lähikuntiin.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa todetaan, että Turussa liikennöivät linja-autot ovat pääosin matalalattiaisia ja myös apuvälineillä liikkuvien henkilöiden käyttöön tarkoitettuja. Vammaisneuvosto toteaa, että linja-autot eivät aina matalalattiaisuudestaan huolimatta ole toimivia apuvälineitä käyttäville. Käytännössä esteenä linja-auton käytölle on myös se, että kulku kotoa bussipysäkille ei ole esteetön ja että bussipysäkit eivät vastaa esteettömyyden vaatimuksia. KHO on tehnyt ratkaisun (KHO:2006:19), jonka mukaan vaikeavammaiselle myönnettyjen kuljetuspalvelumatkojen asetuksen mukaista vähimmäismäärää ei voitu vähentää sillä perusteella, että vaikeavammaisen ilmoitti käyttävänsä joskus joukkoliikenteen matalalattiabusssia.

Kuljetuspalvelut ulottuvat myös lähikuntiin. Kunnalla ei ole oikeutta päättää siitä, kuinka moni vapaa-ajan matkoista voi suuntautua oman kunnan alueen ulkopuolelle lähikuntiin. KHO on tehnyt asiassa päätöksen (14.11.2001), jossa se totesi, että valittajalla oli oikeus käyttää hänelle kuljetuspalveluina kuuluvat matkat tarpeensa mukaan joko asuinkunnassaan tai lähikunnissa.

Vammaisneuvosto korostaa, että vaikeavammaiseksi todetun henkilön matkoja ei voi rajoittaa sen vuoksi, että matalalattia-linja-autot liikennöivät Turussa, koska käytännössä oikeus liikkumiseen ei tällöin toteudu. Lähikuntiin suuntautuva joukkoliikenne ei ole todellinen vaihtoehto.

Turussa myönnetään sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua iäkkäille, toimintarajoitteisille henkilöille. Kuljetuspalveluna voidaan myöntää enintään 8 matkaa kuukaudessa. Kuljetuksista korvataan enintään 10 euroa yhden-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Vammaisneuvosto	10	11.02.2010		

suuntaisesta matkasta. Kuten toimintasuunnitelmaluonnoksessa todetaan, tuloajat ovat varsina alhaiset eivätkä ole seuranneet eläkkeensaajien tulonkehitystä. **Vammaisneuvosto esittää, että sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun tuloajoja korotetaan.**

PALVELUASUMINEN

Palveluasumisen järjestämisessä tulee ottaa huomioon erilaiset, yksilölliset palvelutarpeet ja muodostaa näistä palvelukokonaisuus.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa todetaan, että etenkin paljon apua tarvitseville vaikeavammaisille henkilöille, joilla on lisäksi mielenterveys- ja /tai alkoholiongelma, tarvitaan omia palveluasumispaikkoja. Palveluasumisen suunnittelussa tulee huomioida myös moniongelmaiset vaikeavammaiset henkilöt.

Palveluasumista ja siihen liittyviä palveluja tulee kehittää sekä määrällisesti että laadullisesti. Kehittämistyön perustana tulee olla asiakkaiden todelliset tarpeet.

TILAPÄISHOITO

Tilapäishoitoa järjestetään tarpeen mukaan mm. perhehoidossa, Koskikodissa, Invalidiliiton Asumispalvelut Oy Turun Validia- palveluissa sekä erityisistä syistä voidaan tarvittaessa järjestää tilapäistä hoitoa kotiin. Asiakkaille tulee tiedottaa selkeästi eri vaihtoehtoista ja siitä miten menetellä akuutissa lyhytaikaisen hoidon tarpeessa. Nuorten aikuisten ja heidän perheidensä kohdalla asumisvalmennus on tärkeä palvelumuoto.

Lapsille ja nuorille ei ole riittävästi tarjolla tilapäishoitopaikkoja. Heidän tarpeisiinsa soveltuvia tilapäishoitopaikkoja tulee järjestää lukumäärältään ja laadultaan riittävästi.

Jakelu

laus Sosiaali- ja terveystoimi, vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto
laus Kiiski Kaisa